

2024. GADA DARBĪBAS PĀRSKATS

2024. GADĀ LTDS:

- Notikušas 8 valdes sēdes, 1 Pārstāvju sapulce un LTDS 13. Kongress (25.03.2024).
- Uzņemti 13 jauni biedri: Vadīms Bogdanovs, Agnese Laicāne, Gundega Palma, Sandija Dovgāne, Liena Šmukste, Dina Līcīte, Kaspars Kārklīšs, Aksels Aizkalns, Diāna Krista Stafecka, Kārlis Dzintars Zahovskis, Elizabete (Skrastiņa) Lielmane, Romāns Bargais, Diāna Auziņa.
- Uzņemti 2 jauni juridiskie biedri: Latvijas Nacionālais teātris, Dirty Deal Teatro.
- Atbalstīts 1 LTDS vecbiedrs:
 1. Astra Krēsliņa (veselības polise 2024. gadam).

2024. GADĀ REALIZĒTĀ SOCIĀLĀ DARBĪBA:

Jau gadiem ilgi LTDS rūpējas par saviem vecbiedriem, kuri ir apmēram puse no visu biedru skaita (aptuveni 300 cilvēku ir pensionāri – personas virs darbības vecuma), gan organizējot apmaksātas ekskursijas pa Latviju un bezmaksas teātra izrāžu un ģenerālmēģinājumu apmeklējumus, gan organizējot vecmeistaru ikmēneša tikšanās reizes. LTDS savu iespēju robežās - gan materiāli, gan morāli, gan ar dažādu pasākumu organizēšanu, palīdz māksliniekiem, kuri savu mūžu ir veltījuši Latvijas teātra mākslai. LTDS īpaši rūpējas par vientuļajiem un maznodrošinātajiem māksliniekiem, lai seniori nepaliktu vieni savās četrās sienās un izietu sabiedrībā. Tā arī ir ne tikai vientuļo, bet arī citu tautību vecmeistaru integrācija Latvijas sabiedrībā.

2008. gadā, pēc LTDS un LaPAA iniciatīvas, tika dibināts “Latvijas Teātru radošo personību atbalsta fonds” (tagad Rampa A), kas piesaista finanšu līdzekļus (ziedojumu

veidā), lai palīdzētu vecmeistariem un sociāli mazaizsargātajiem skatuves māksliniekiem. Kopš 2007. gada, lai godinātu teātra vecmeistarus, tiek organizēti Teātra Zelta fonda pasākumi.

LTDS biedru naudas tiek izlietotas tikai biedru vajadzībām. Konkursa kārtībā savu iespēju robežās finansiāli atbalstām biedru radošās pilnveides braucienus, dalību meistarklasēs vai konferencēs. Ja kāds biedrs vērsas LTDS ar lūgumu sniegt viņam finansiālu sociālo palīdzību, tad LTDS valde tikpat kā vienmēr atbalsta šādus lūgumus. LTDS grāmatvede biedriem sniedz konsultācijas par nodokļu jautājumiem, palīdz sagatavot VID Gada ienākumu deklarācijas u.c.

2024. gadā:

- **2024. gada 5. jūnijā 30 LTDS seniori devās ekskursijā uz Puriņu dzimtas zemnieku saimniecību VILKI un Viļa Plūdoņa muzeju LEJENIEKI.**
- Pirmā ekskursijas pieturvieta Svētes pagastā - “**Vilkos**” - lauku sētā, ko ģimene jokojot sauc pa „Vilkumuižu”. Mūs sagaida tautas tērpos posušās saimniece Laura un meitiņa Ance Puriņas. Ekskursija-pastaiga ar stāstiem par dārziem, kokiem, stādiem, darbiem, augļiem, notikumiem. L.Puriņa visu rāda, stāsta, dod baudīt. Nobaudījām lauku zupu ar sviesta pīrāgiem. Varējām nopirkt arī stādus.
- “Vilku” sēta ar dendrāriju un zilajām govīm ir neliela saimniecība Svētes upes krastos (9 ha aramzemes), toties šeit viss ir dižens. Dižvītols, dižozols (250 gadu vecs, apmēram), milzu liepu rinda. Simtgadīgas kļavas, kastaņas, Ulmaņlaikos stādītas ābeles un jaunais dārzs.
- Puriņu ģimenei ir savi dārgumi – 1000 augu dendrārijs Zemgales labības lauku vidū, zilās govis, seno šķirņu ābeles un dzimtas fotoalbums. Pie šīs mājas un kokiem dzimta turas jau sestajā paaudzē. ”Jaunībā gribēju būt Rīgā, vēlāk pie vīra Alda uz viņa dzimto Vecpiebalgu, tomēr atgriezāties šeit”, teic saimniece.
- Otrā ekskursijas pieturvieta Viļa Plūdoņa dzimtas sētā. Pēc pamatīgas restaurācijas Bauskas novada Ceraukstes pagastā 150 gadskārtā 2024. gada 9. martā atklāta dzejnieka un skolotāja **Viļa Plūdoņa** dzimuša Lejnietis, **dzimtās mājas „Lejenieki”**.
- Uzsākot savu literāro darbību, dzejnieks pieņēma pseidonīmu Plūdons, bet 1922. gadā viņš to pieņēma arī par uzvārdu.

- Dzimtā lielā māja – 9 istabas, kā Plūdoņa laikā, viņa ģimenes mājas daļa (10 bērni) un rentnieku gals. Viss iekārtots pēc bērnu, dzejnieka, sievas un radu atmiņām, ko muzejs vācis gadiem, laikā, kad par Plūdoņa dzīvi varēja stāstīt tikai izstāde “Zaķīšu pirtiņā”.
- Atjaunotā klēts – ar apcirkņiem un lietām - lietu kārtība, tīrība, prasme un attieksme pret tām dod prieku strādājot un veido cilvēku.
- Vilis Plūdons bija savā laikā atzīts dzejnieks, tulkotājs, skolotājs, savas lielās ģimenes rūpīgs tēvs un labestīgs un stingrs saimnieks. Mājās valdīja noteikta kārtība, cieņa un laipnība vienam pret otru, klusums, muzicēšana, rotaļas un dziedāšana. Dabas un dzīves notikumu un padarāmo darbu zināms ritms visas vasaras garumā, kad Plūdoņa lielā ģimene dzīvoja laukos “Lejenieku” mājās. Tagad jaunā ekspozīcija mājā atjauno to vidi, tās sajūtas, kad šeit dzīvoja Plūdoņa ģimene.
- Atjaunotā kūts, saukta par ratnīcu – ekspozīcijā visi lauku saimniecības piederumi un lauku apstrādes darba rīki, ko un kā lietoja sadzīvē, kopjot dārzu, puķes un laukus tieši Plūdoņa saimniecībā ar foto no Plūdoņa ģimenes arhīva. Plūdonim bija stalti zirgi, (skaisti rati, droškas, kamanas), govīs un mājputni. Strādāja zemes rentnieki pēc noteikta līguma un kārtības, vienojoties ar īpašnieku Vili Plūdoni. Arī ģimenes locekļi un bērni piedalījās lauku darbos (katram savs darbs, Plūdonis pats visu uzraudzīja, radināja pie dzīves laukos). Visiem bija jāstrādā, lai būtu pašiem bagāts galds, arī kopā ar kaimiņiem un radiem.
- V.Plūdoņa dzimtas kapi – dzejnieks par saviem līdzekļiem iekopa dzimtai atdusas vietu Mēmeles upes krastā. Tur tika guldīti viņa vecāki un citi tuvinieki un ciema ļaudis. Tagad tā jau ir paliela kapsēta, uz kuru var aiziet aptuveni pa 1 km garu taku. Kapsētā atdusas V.Plūdons, viņa ģimene, arī jaunākais dēls Varimants.
- Mājupceļā uz Rīgu piestājām pie Mežotnes pils. Ekskursija sagādāja milzu prieku katram. Daba dziedē, daba veldzē. Un svarīga kopā būšana.
- Īpašs Paldies Rutai Cimdiņai!

2024. gada 31. maijā Latvijas Nacionālās operas un baleta Beletāžas zālē notika Latvijas Teātra Zelta fonda dalībnieku godināšanas pasākums, kuru organizē Latvijas Teātra darbinieku savienība (LTDS).

Teātra Zelta fonds tika izveidots 2007. gadā pēc tā brīža LTDS priekšsēdētājas Lolitas Caukas iniciatīvas, lai godinātu māksliniekus, kuri devuši īpašu ieguldījumu skatuves

mākslas nozarē. Šī programma tika veidota, lai morāli stiprinātu mūsu mīļos vecmeistus, lai varētu viņiem pateikt – Paldies!

Līdz 2024. gada 31. maijam Latvijas Teātra Zelta fondā bija ir 24 skatuves mākslinieki: **Elvīra Baldiņa, Uldis Dumpis, Nina Neznamova, Māra Zemdega, Jānis Kubilis, Gunārs Placēns, Solveiga Raja, Silvija Bitere, Vija Blūzma, Jānis Dreiblats, Olga Dreģe, Juris Strenga, Lidija Pupure, Lolita Cauka, Anta Krūmiņa, Astra Baumanē, Ģirts Jakovļevs, Aina Karele, Varis Brasla, Astra Krēsliņa, Sarmīte Jakse Graudiņa, Aina Matīsa, Ligita Dēvica.**

2024.gadā Latvijas Teātra Zelta fondā uzņēma vēl astoņus skatuves māksliniekus:

- Valmieras teātra aktrisi **Skaidrīti Putniņu,**
- Valmieras teātra aktieri **Rihardu Rudāku,**
- Liepājas teātra aktrisi **Andu Albuži,**
- Dailes teātra aktrisi **Marinu Janaus,**
- Latvijas Nacionālā teātra aktrisi **Rasmu Garni,**
- Latvijas Nacionālā teātra aktrisi **Līgu Liepiņu,**
- Latvijas Nacionālā teātra aktrisi **Intu Tiroli,**
- Baleta solisti **Ināru Ginteri.**

LTDS Valdes priekšsēdētājs Ojārs Rubenis pasākumā pasniedza jaunajiem dalībniekiem Māra Šustiņa darinātās apzeltītās Goda zīmes. Pēc svinīgās ceremonijas Zelta fonda dalībnieki noskatījās baletu “Serenāde. Carmina Burana”.

Paldies Latvijas Nacionālajai Operai un Baletam un personīgi Elgai Skanei.

LTDS vecmeistari šogad noskatījās 21 izrādi (ģenerālmēģinājumi, izrādes) M.Čehova Rīgas Krievu teātrī, Jaunajā Rīgas teātrī, Latvijas Nacionālajā teātrī, Dailes teātrī, Valmieras Drāmas teātrī, Latvijas Nacionālās Operas un baleta teātrī.

Pateicoties Evitai Ašeradenai, 2024. gada 21.maijā 16 LTDS māksliniekiem senioriem bija ekskluzīva iespēja aizbraukt uz Valmieras teātri un noskatīties izrādi “Pazudušais dēls” un 3.oktobrī izrādi “Cosmopolitan”.

7. jūlijā LTDS apmaksāja autobusu Latvijas Profesionālā Baleta asociācijas (arī Latvijas teātra darbinieku savienības) 40 biedriem ekskursijai uz Jaunmoku pili uz pasākumu “Kurzemes klasika”, 11. augustā autobusu uz Cenu pagastu Ozolnieku novadā “Ogās” Baleta asociācijas rudens pasākumam.

2024. gadā tika noorganizētas septiņas vecbiedru tikšanās Eduarda Smiļģa Teātra muzeja telpās. Šeit notika vēsturiski pirmie saietu jau pirms 60 gadiem, kad biedrību vadīja Lilita Bērziņa. Tagad šajos saietos pulcējas vecbiedri, kuri paši izteikuši vēlēšanos tikt vismaz reizi mēnesī, kā arī tiek apzināti un piesaistīti tie vecmeistari, kuri palikuši vientuļi un reti iziet sabiedrībā. Tie ir bijušie Operetes, Operas kora, Baleta, Jaunatnes teātra, LTV, Dailes, Nacionālā un Krievu teātra darbinieki. Saietos tiek rosināts mākslinieku radošais gars. Katra galdiņa pārstāvji gatavo kādu priekšnesumu vai dalās kādā pieredzē, piemēram, kā uzlabot veselību. Katrā tikšanās reizē apsveicam jubilārus. Rezultātā uzlabojas mākslinieku garastāvoklis, pašsajūta un piederības sajūta teātra organizācijai un Latvijas sabiedrībai.

2024. gadā, sākot ar marta mēnesi, izņemot vasaras mēnešus, notika Vecmeistaru valdes (8 cilvēku sastāvā) tikšanās Latvijas teātra darbinieku savienībā E.Smiļģa ielā 37, Rīgā. Tas nepieciešams, lai apzinātu tos vecbiedrus, kuriem patiešām nepieciešama palīdzība, kaut vai morāla. LTDS vecmeistaru valdē pašreiz ir Gundega Apsīte (bijusī LTDS darbiniece) – LTDS vecmeistaru koordinatore, Ausma Ozoliņa, Biruta Ceplīte, Dailonis Rudovics, Anta Krūmiņa, Astra Krēsliņa, Indulis Laškops un Maija Dance. Viņi katrs apzina savu grupiņu. Piemēram, Anta Krūmiņa apzina bijušā Jaunatnes teātra māksliniekus, Maija Dance – Latvijas televīzijā kādreiz strādājušos. Tādā veidā mēs uzzinām, kā jūtas mūsu biedri, kuri vairs nestrādā nevienā no teātriem un LTDS pietuvinātām organizācijām. Tad arī izlemjam, kurš šajā mēnesī apciemos mūsu vecbiedrus.

LTDS sniedz biedriem konsultācijas par iespēju pretendēt uz Radošo personu atbalsta stipendiju, iesniedzot pieteikumus Radošo savienību padomē, nodokļu un citiem jautājumiem.

RADOŠO PERSONU ATBALSTA PASĀKUMA PROGRAMMA

No 2018. gada 1. februāra var iesniegt pieteikumus Latvijas Radošo savienību padomes un Valsts kultūrkapitāla fonda “Radošo personu atbalsta pasākumu programmā”. Atbalsts profesionālām radošajām personām pieejams īslaicīgas ienākumu neesamības gadījumos, tostarp pārejošas darba nespējas laikā, un pensijas vecumā – ārstniecības un komunālo maksājumu daļējai segšanai. Profesionāla radošā persona atbalsta programmas kontekstā ir autors vai izpildītājs, kurš rada vai ar savu izpildījumu interpretē mākslas darbus arhitektūrā, dizainā, teātrī, vizuālajā mākslā,

dejā, literatūrā un kinematogrāfijā, un zinātniskajā jaunradē attiecīgajās radošajās jomās.

2022. gada 23. jūnijā Saeima veica grozījumus “Radošo personu statusa un profesionālo radošo organizāciju likumā”. Līdz ar likuma grozījumu stāšanos spēkā, 2022.gada 29.jūnijā tika veiktas atbilstošas izmaiņas Valsts Kultūrkapitāla fonda “Radošo personu atbalsta programmas” nolikumā. Programma nosaka sekojošus atbalsta (stipendiju) veidus:

- 1) radošajām personām, kuras piedzīvojušas dīkstāvi vai kurām iestājusies pārejoša darbnespēja (īslaicīga ienākumu neesamība);
- 2) sadzīves apstākļu nodrošināšanai radošajām personām, kuras saņem pensiju vai ir sasniegušas vecuma pensijas piešķiršanai likumā noteikto vecumu (pensionāriem);
- 3) pašnodarbinātajām personām, kurām ir radošās personas statuss un kuru valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekts gadā ir mazāk par 12 Ministru kabineta noteiktajām minimālajām mēneša darba algām (īslaicīga darba nespēja).

LTDS ir Latvijas Radošo savienību padomes biedrs, līdz ar to visiem LTDS biedriem automātiski tiek piešķirts Radošas personas statuss. Pirms stipendijas piešķiršanas, Latvijas Radošo savienību padome regulāri pieprasa LTDS izziņas, kas apliecina biedra statusu savienībā.

2024. gadā Latvijas Radošo savienību padomē iesniegumus “Radošo personu atbalsta programmā” iesniedza 45 LTDS biedri un kopā no šīs programmas **2024. gadā materiāli tika palīdzēti 45 LTDS biedriem par summu 74 754,- eur.**

FONDA “RAMPA A” DARBĪBA

Laika posmā no 2024.gada 1.janvāra līdz 2024.gada 31.decembrim fonds saņēmis ziedojumus

1450,00 eiro. Atlikums no 2023.gada 10715,28.eiro.

2475 eiro izmaksāti Elvīrai Baldiņai, lai daļēji segtu viņas uzturēšanos aprūpes centrā.

2546,17 eiro uz ģenerālpilnvaras pamata izmaksāti Viktorijai Plēpei, kompensējot Rūdolfam

Plēpim nepieciešamos medikamentus un sociālo aprūpi. Šie līdzekļi izmaksāti no Rūdolfam

Plēpim paredzētajiem mērķa ziedojumiem.

300 eiro izmaksāti Lāmai Mūrniecei medicīnas izdevumu segšanai.

100 eiro izmaksāti Intai Bebrīšai medicīnas pakalpojumu izmaksai.

2024. gadā vairākiem senioriem sniegta materiāla palīdzība, nodrošinot viņiem bezmaksas

konsultācijas un ārstēšanu pie neiroloģijas, kardioloģijas, optometrijas un oftalmoloģijas speciālistiem.

2024. GADĀ REALIZĒTIE RADOŠIE PROJEKTI:

- **31. GADA BALVA TEĀTRĪ “SPĒLMAŅU NAKTS”**

2024. gada 19. jūnijā Latvijas Teātra darbinieku savienība (LTDS) rīkoja preses konferenci, kurā tika nosaukti 2023./2024. gada sezonas Gada balvas teātrī „Spēlmaņu nakts” pretendenti 14 nominācijās. Pasākumu vadīja LTDS valdes priekšsēdētājs Ojārs Rubenis, klātesot teātru, žūrijas komisijas un preses pārstāvjiem.

Preses konferenci vadīja LTDS valdes priekšsēdētājs Ojārs Rubenis, kurš akcentēja, ka bez atbalstītāju ieguldījuma ceremoniju noorganizēt būtu ļoti grūti. Viņš pateicās 2023./2024. gada “Spēlmaņu nakts” žūrijas komisijas locekļiem – žūrijas komisijas priekšsēdētājam, teātra kritiķim, laikraksta “Diena” žurnālistam Atim Rozentālam, žūrijas komisijas priekšsēdētāja vietniecei, teātra kritiķei Kitijai Balcarei, teātra kritiķei un interneta žurnāla “Satori” redaktorei Annai Andersonei, teātra zinātniecei Evitai Mamajai, teātra un dejas kritiķei Dītai Jonītei, teātra režisorei un pedagoģei Mārai Ķīmelei un teātra režisoram un pedagoģam Jurim Rijniekam.

Ņemot vērā lielo dramaturģijas jaundarbu pienesumu Latvijas teātros šajā sezonā, kas ir vērtējama kā ļoti pozitīva tendence, pretendenti nominācijā “Gada jaundarbs dramaturģijā” tiks paziņoti rudenī. Ir nepieciešams ilgāks laiks, lai kvalitatīvi izvērtētu visas lugas, tāpēc žūrija tam veltīs laiku vasarā.

Ceremoniju ar Kultūras ministrijas, Borisa un Ināras Teterevu fonda un Valmieras novada pašvaldības atbalstu veidoja: režisors Toms Treinis, scenārija autors Mārtiņš Meiers, scenogrāfs Mārtiņš Vilkārsis, gaismu mākslinieks Niks Cipruss, muzikālie vadītāji Emīls Zilberts un Valdis Zilveris, videomākslinieks -8, kostīmu māksliniece Ilze Vītoliņa, horeogrāfe Linda Mīļā, producete Ilona Matvejeva u.c. Apbalvošanas ceremoniju vadīja trīs Valmieras teātra jaunās paaudzes aktieri – Sandis Runge, Ieva Estere Barkāne un Krišjānis Strods.

- TEĀTRA DIENAS IZCILĪBAS BALVAS

2024. gada 3. jūnijā Latvijas Kultūras akadēmijas (LKA) Eduarda Smiļģa Teātra muzejā tika sumināti Teātra dienas izcilības balvu saņēmēji. Pasākumu organizē Latvijas Teātra darbinieku savienība (LTDS) sadarbībā ar LKA E.Smiļģa Teātra muzeju un Latvijas Profesionālo aktieru apvienību.

Ceremoniju atklāja Latvijas Teātra darbinieku savienības valdes priekšsēdētājs Ojārs Rubenis, un vadīja Teātra muzeja vadītājs Jānis Siliņš. Laureātiem tika pasniegtas mākslinieka Māra Šustiņa veidotās goda zīmes – ordeņi.

Lilītas Bērziņas balvu saņēma Latvijas Nacionālā teātra aktrise un režisore Dita Lūriņa par spilgtu darbu pēdējās divās sezonās, bet vienlaikus arī par darbu vadošajās lomās daudzu gadu garumā.

Harija Liepiņa balvu saņēma divi aktieri - Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātra aktieris Aleksandrs Maļikovs par pārliecinošu, dinamisku un daudzpusīgu sniegumu pēdējo sezonu laikā, un Dailes teātra aktieris Lauris Dzelzītis par spilgtu, nobriedušu un neatkārtojamo aktiermeistarību iepriekšējo sezonu laikā.

Eduarda Smiļģa balvu saņēma Valmieras teātra režisore Inese Mičule par nozīmīgu, spilgtu un novatorisku režiju pēdējo sezonu laikā.

Helēnas Tangijevas–Birznieces balvu saņēma Latvijas Nacionālās operas baleta māksliniece un Rīgas baletskolas pedagoģe Indra Lapšina par izcilu pedagoģisko darbu jauno baleta mākslinieku sagatavošanā.

Balvu kandidātus iesaka Latvijas profesionālie teātri, Latvijas Nacionālā opera un balets, teātra kritiķi, Latvijas Profesionālā baleta asociācija, Latvijas Kultūras akadēmija, Eduarda Smiļģa Teātra muzejs un LTDS. Balvu saņēmējus ik gadu izraugās LTDS valde un pieaicināti nozares profesionāļi.

- SARUNU CIKLS “TEĀTRA GARŠA”

2024. gada vasarā ar Latvijas Televīzijas un Latvijas Radio starpniecību tika pārraidīti 10 raidījumi, kas tapuši VKKF līdzfinansētā projekta “Teātra garša” ietvaros.

Projekta satura pārraidīšana sabiedriskajos medijos bija veiksmīga. Vienu raidījumu LTV1 vidēji noskatījās 33 200 skatītāju, īpaši uzrunājot laukos dzīvojošos Latvijas iedzīvotājus, savukārt LR1 viena raidījuma vidējā auditorija bija 8 500 klausītāji.

2020. gada rudenī LTDS ar VKKF atbalstu realizēja projektu “Teātra atlanti cauri laikiem”, kura ietvaros tapa deviņas teātra vecmeistaru un Spēlmaņu naktij nominēto

jauno skatuves mākslinieku sarunas. Šīs intervijas video, audio un drukātā formātā tika publicētas LSM.lv, Krodērs.lv un žurnālā Teātra Vēstnesis.

Pateicoties VKKF un Valmiermuižas alus darītavas atbalstam, projekta nākamais cikls tiek turpināts.

2024. gadā LTV1 un LR1 varējām baudīt 10 vecmeistaru un jauno mākslinieku sarunas:

1. Indra Briķe un Rūdolf Apse
2. Māra Ķimele un Elmārs Seņkovs
3. Valdis Lūriņš un Anete Krasovska
4. Ivars Kalniņš un Madara Botmane
5. Dace Everss un Mārtiņš Meiers
6. Voldemārs Šoriņš un Zanda Mankopa
7. Mārtiņš Vilsons un Ance Muižniece
8. Indra Burkovska un Diāna Krista Stafecka
9. Jānis Paukštello un Aksels Aizkalns
10. Juris Bartkevičs un Madara Viļčuka

- LATVIJAS TEĀTRA IZRĀŽU SKATE

Ar Latvijas Republikas Kultūras ministrijas deleģējumu no 2023. līdz 2025. gadam LTDS īsteno starptautiskās sadarbības veicināšanas pasākumus teātra jomā.

Tā ietver ikgadēju Latvijas teātru izrāžu SKATI, kas tiek rīkota, lai sniegtu iespēju iepazīties ar Latvijas teātri ārvalstu skatuves mākslas profesionāļiem; regulāru ārvalstu teātra profesionāļu informēšanu par Latvijas teātra jaunumiem, kā arī vietējo profesionāļu apmācību un informēšanu par teātri ārvalstīs.

2024. gadā SKATE notika no 7. līdz 10. novembrim. Skatē tika iekļautas un izrādītas 11 izrādes, pārstāvējot septiņus dažādus Latvijas teātrus un producentu apvienības, un to apmeklēja vairāk nekā 40 ārvalstu teātra profesionāļi.

Skates norisi un programmu koordinē Maija Pavlova un Jevgēņija Šermeņeva.

Notiek regulāra informācijas apmaiņa un saziņa ar ārvalstu teātra profesionāļiem (e-pastos, Facebook kontā, personīgi), lai sniegtu aktuālo informāciju par Latvijas teātra aktualitātēm. Divas reizes gadā tiek izsūtīta ziņu lapa ar Latvijas teātra aktualitātēm vēstkopas abonentiem.

LTDS veido un uztur interneta vietni ltds.lv, kā arī Latvijas teātra izrāžu skates kontu sociālajā tīklā Facebook, kur regulāri publicē, apkopo un atjauno informāciju par teātri ārvalstīs, sadarbības, izglītības un finansējuma iespējām.

- LATVIJAS UN IGAUNIJAS DRAMATURGU DOMNĪCA TARTU

2024. gadā Tartu norisinājās Latvijas Igaunijas un Somijas dramaturgu domnīca, kas ir turpinājums 2023. gada Baltijas Drāmas forumā aizsāktajai domnīcai, lai izceltu dramaturģijas nozīmību un starptautisko saišu veidošanu un uzturēšanu. Tā norisinājās tik veiksmīgi, ka 2025. gadā paredzēta līdzīgas formas domnīca gan Somijā, gan Lietuvā 2025. gadā. Partneri vienojušies, ka domnīcas par aktuālajām tēmām veidos katrs no partneriem konkrētajā valstī.

Pieminēšanas vērti radošie projekti 2024. gadā:

- Izrāžu titru pārraides sistēmas Latvijas teātriem uzturēšana.
- Oriģināllugu un tulkojumu digitālais krājums un 2024. gada jauniestudējumu profilu izveide 2024. gadam.
- Baltijas Drāmas forums Igaunijā septembrī.

SADARBĪBA AR STARPTAUTISKĀS TEĀTRA KRITIĶU ASOCIĀCIJAS LATVIJAS NODALU

Lai veicinātu kvalitatīvu teātra mākslas izvērtējumu un informācijas apriti starptautiskā vidē, LTDS sadarbojas ar Starptautiskās Teātra kritiķu asociācijas (AICT-IATC) Latvijas nodaļu. Teātra kritiķi tiek iesaistīti „Spēlmaņu nakts” žūrijas komisijā, pārstāv Latviju Baltijas drāmas forumos Igaunijā un Lietuvā, kā arī citos festivālos, simpozijos un profesionālajos semināros pasaulē. Kritiķu viedoklis tiek ņemts vērā lemjot par gadskārtējo Teātra dienas balvu piešķiršanu.

Starptautiskās teātra kritiķu asociācijas Latvijas nodaļa apvieno aptuveni 30 aktīvi strādājošus teātra zinātniekus, pētniekus un kritiķus un tajā darbojas biedri visās vecuma grupās.

2024. gadā sadarbība ar Starptautisko teātra kritiķu asociāciju ir bijusi intensīva dažādos aspektos, uzturot kontaktu gan ar vadības komiteju, gan organizācijas biedriem visā pasaulē, veicinot sadarbību teātra zinātnē, kritikā un domapmaiņā dažādos starptautiskos pasākumos.

2024. gada pavasarī Čehijas pilsētā Brno notika Starptautiskās Teātra kritiķu asociācijas kārtējais kongress un asambleja, kā arī Talijas balvas pasniegšana vācu teātra zinātniecei Ērikai Fišerei-Lihte. Latvijas nacionālo sekciju pārstāvēja tās vadītāja Lauma Mellēna-Bartkeviča un KM pārstāve Andra Rutkēviča, izmantojot dalībvalsts balsstiesības balsojumā par statūtu izmaiņām, ievēlot jauno organizācijas vadības komiteju, kā arī lemjot par citiem jautājumiem asamblejas dienaskārtībā. Pēc Laumas Mellēna-Bartkevičas ierosinājuma tika pacelts “jaunā kritiķa” vecums no 30 uz 35 gadiem, tādējādi paplašinot gan jauno kritiķu meistarklašu dalībnieku loku, gan veicinot izpratni par kritiķa profesijas specifiku. Organizācijas statūtos tikai veiktas izmaiņas teātra definīcijā, tajā iekļaujot arī laikmetīgo deju, laikmetīgo cirku, performances mākslu un citus hibrīdžanus. Atbilstoši šīm izmaiņām skatuves mākslu definīcija 2024. gada beigās tika paplašināta arī VKKF nolikumā. Brno asociācijas kolēģiem tika izplatīts arī 2023. gada rudenī iznākušais Latvijas mūsdienu dramaturgu katalogs Pocket guide “Latvian playwrights and dramaturges: current vibes”, lai veicinātu interesi par Latvijas dramaturgiem un viņu radošo darbu.

2024. gada jūnijā Starptautiskās teātra kritiķu asociācijas tiešsaistes žurnālā publicēts Kitijas Balcares raksts “Choreography of Life: Kristīne Brīniņa and Her Documentary Dance method”, iepazīstinot globālo kritikas kopienu ar horeogrāfijas Kristīnes Brīniņas darbu. Saite uz rakstu šeit: <https://www.critical-stages.org/29/choreography-%CE%Bf-life-kristine-brinina-and-her-documentary-dance-method/>.

2024. gada rudenī, izmantojot asociācijas un citu starptautisko tīklu kontaktus, Lauma Mellēna-Bartkeviča veidoja starptautisko kritiķu žūriju “Spēlmaņu nakts” skatei. No Starptautiskās teātra kritiķu asociācijas biedriem šoreiz pārstāvji nevarēja ierasties, tomēr apsolīja apmeklēt Latvijas Starptautisko teātra skati, iespējams, 2025. vai 2026. gadā.

2024. gada decembrī Starptautiskās teātra kritiķu asociācijas tiešsaistes žurnālā publicēts Vēsma Lēvaldes raksts “Representation of the collective memory in the contemporary Latvian theatre – a few recent examples”, iepazīstinot žurnāla lasītājus ar kolektīvās atmiņas reprezentācijām laikmetīgajā latviešu teātrī, izklāstot nesenākos piemērus. Saite uz rakstu šeit: <https://www.critical-stages.org/30/representation-of-the-collective-memory-in-the-contemporary-latvian-theatre-a-few-recent-examples/>

2024. gadā pēc franču teātra kritiķa Patrisa Pavī uzaicinājuma, Lauma Mellēna-Bartkeviča tulkoja vienu nodaļu viņa grāmatai “Poeme toi-meme” uz latviešu valodu.

Grāmatu ar 14 valodās tulkotām dažādām nodaļām paredzēts izdot un publicēt 2025.-2026. gadā.

2024. gadā visi LTDS kritiķu sekcijas biedri saņēmuši Starptautiskās Teātra kritiķu asociācijas preses kartes, kas ļauj izmantot preses privilēģijas ārzemju teātros, muzejos u.c. kultūras iestādēs.

KULTŪRPOLITISKĀ DARBĪBA

Latvijas Teātra darbinieku savienība (LTDS) kā sabiedriskā organizācija, kura apvieno 515 biedrus un nu jau arī profesionālos teātrus kā juridiskas personas, darbojas saskaņā ar pieņemtajiem statūtiem. Tie uzliek par pienākumu ne tikai rūpēties par biedriem, bet arī aktīvi sekmēt Latvijas kultūrpolitiku.

- Dalība Latvijas Radošo savienību padomē;
- Dalība Kultūras ministrijas Latvijas Teātra padomē;
- Teātra likums, terminētie darba līgumi aktieriem;
- Piedalīšanās Saeimas komisiju darbā, tikšanās ar partiju pārstāvjiem;
- Dalība Kultūras ministrijas organizēto atklāto konkursu uz teātra valdes locekļu amatiem pretendentu izvērtēšanā;
- Cīņa par finansējuma palielināšanu kultūrai kopumā.

2024. GADĀ VEIKTĀ SAIMNIECISKĀ DARBĪBA

2024. gadā biedrības nodibinātais SIA "LTDS īpašumi" veiksmīgi turpina apsaimniekot biedrības īpašumus.

Joprojām tiek iznomātas telpas LTDS īpašumā esošajās ēkās Satekles ielā 2C un Talsu ielā 1.

Ministru kabinets 2025. gada 7. janvārī apstiprināja 800000,00 EUR piešķiršanu biedrībai Satekles ielas 2C energoefektivitātes uzlabošanai - noteikumi Nr.18 Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 2.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Energoefektivitātes veicināšana un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana" 2.1.1.8. pasākuma "Energoefektivitāti veicinoši pasākumi kultūras infrastruktūrā".

2024. gada augustā SIA LTDS īpašumi sāka pārvaldīt un apsaimniekot daļu tabakas fabrikas Miera ielā 58A, lai nodrošinātu Dailes teātra, Liepājas teātra un Valmieras teātra viesizrādes.

2024. gada beigās naudas atlikums SIA "LTDS īpašumi" kontā bija 29114,00 EUR.

Daļu no naudas paredzēts 2025. gadā ieguldīt Satekles ielas 2C īpašuma remontā.

2024. gadā LTDS īpašumos veiktie remonta darbi:

1) koplietošanas centrālo kāpņu, siltummezgla un tualetes remonts Satekles ielā 2C par kopējo summu 23192,00 EUR bez PVN;

2) Satekles ielā un Talsu ielā tika veikta obligātā tehniskā apsekošana un izstrādāti energosertifikāti par kopējo summu 3388,00 EUR.

DARBĪBAS PROGRAMMA UN TĀS ĪSTENOŠANAS PLĀNS 2025. GADAM

SOCIĀLĀS DARBĪBAS PLĀNS 2025. GADĀ

Tāpat kā iepriekš, tiks realizētas vairākas ar sociālo darbību saistītas aktivitātes un meklētas līdzfinansējuma iespējas:

- Palīdzības sniegšana LTDS vecbiedriem.
- Ekskursija vasarā un ikmēneša saietu organizēšana vecbiedriem.
- Materiālā atbalsta sniegšana aktieriem, kuriem nepieciešama medicīniska palīdzība un finansiālās grūtībās nonākušajiem vecmeistariem sadarbībā ar Latvijas Radošo personību atbalsta fondu, kura jumta organizācija ir LTDS.
- Biedru konsultēšana par iespēju pretendēt uz Radošo personu atbalsta stipendiju iesniedzot pieteikumus Latvijas Radošo savienību padomē, nodokļu un citiem jautājumiem.
- Latvijas Teātra Zelta fonda godināšanas pasākuma organizēšana.
- Teātra apmeklējumi Rīgā un izbraukumi, arī ārpus Rīgas (Valmieras, Liepājas u.c.).
- Sadarbība ar medijiem.
- Pieteikumu iesniegšana uz Mūža stipendiju programmu Valsts Kultūrkapitāla fondā.
- Fonda “Rampa A” reorganizācija.
- Jaunu fizisko un juridisko biedru piesaiste.

RADOŠO PROJEKTU AKTIVITĀŠU PLĀNS 2025. GADĀ

- Sarunu cikla “Teātra garša” piektās sezonas raidījumu veidošana.
- LTDS mājaslapas uzturēšana.
- Teātra dienas izcilības balvu pasniegšana. 2. jūnijā Eduarda Smiļģa teātra muzejā. Visiem laureātiem tiks pasniegts ordenis.

- 32. “Spēlmaņu nakts” procesu organizēšana – žūrijas darba koordinēšana, Bērnu žūrijas darbs, ceremonijas producēšana, publicitātes pasākumu plānošana, sponsoru piesaiste u.c.
- Sadarbībā ar humma.lv tiks izveidota pēdējo piecu gadu laikā uzrakstīto dramaturģijas darbu, kas iestudēti Latvijas profesionālajos teātros kartotēka, kas būs pieejama ierobežotam profesionāļu lokam - teātra zinātniekiem, profesionāļiem, studentiem, lai nodrošinātu dramaturģijas darbu sakopojumu vienā konkrētā vietā, kā arī iespēju dramaturģiju izplatīt tālāk. Tāpat nākotnē kartotēku paredzēts paplašināt ar piekļuvi ārvalstu profesionāļiem, lai nodrošinātu Latvijas dramaturģijas izplatību ārvalstīs.
- Latvijas dramaturgi 2025. gadā piedalīsies LTDS organizētajos pasākumos, kas norisināsies Gēteborgas grāmatu tirgū, lai kopīgi ar citiem dramaturgiem no Zviedrijas, Somijas, Igaunijas, Latvijas un Lietuvas iepazīstinātu grāmatu tirgus apmeklētājus ar jaunākajām tendencēm dramaturģijā, kā arī savstarpēji veidotu nozīmīgus tīklus, kas nākotnē rosinātu kopīgi veidot citus starptautiskus projektus.
- Baltijas Drāmas forums 2025 Lietuvā.
- Sadarbības turpināšana ar Starptautisko teātra kritiķu asociāciju.
- Iesniegtie projekti Valsts Kultūrkapitāla fondam, Kultūras ministrijai, Rīgas valstspilsētas pašvaldībai, Centrālajai finanšu un līgumu aģentūrai: “Spēlmaņu nakts”, “Teātra garša”, Latvijas teātra izrāžu skate, atbalsts biedrības darbības nodrošināšanai, starptautiskie sakari, telpu noma un uzturēšana u.c.
- Latvijas teātra popularizēšana un atpazīstamības veicināšana starptautiskā vidē.
- Valsts dotēto teātru kvalitātes novērtējums (valsts deleģēta funkcija).
- Darbs pie Teātra likuma izstrādes.

“Spēlmaņu nakts” 2025:

- Jūnijs – „Spēlmaņu nakts” nominantu paziņošana.
- 1. septembris - 23. novembris. Bērnu žūrijas darba koordinēšana un pasākumu plānošana.
- 1. novembris. “Spēlmaņu nakts” skatītāju balsojuma atklāšana LSM.lv.
- Novembra sākums. “Spēlmaņu nakts” balvai nominēto izrāžu skate.
- 23. novembris. “Spēlmaņu nakts 2025” apbalvošanas ceremonija.